

Wiadomości kraiove.

— Ze Lwowa. —

Dnia 11. Kwietnia r. b. umarł opatrzo-ny SS. Sakramentami W. Nayprzewielebniey-szy JX. Ignacy Ciołek Poniatowski, Pra-tat Kustosz Kspitaly Metropolitalney Lwow-skiej, Wydziału Stanów Galicyi i Lodomeryi Deputat w roku 73 wieku swojego.

W życiu swoim wyszczególnił się gor-liwym duchem religijnym, budującą pobożno-scią i obyczajami nieskazitelnymi. Przychody swoje, otwartą ręką dzieląc na wsparcie po-trzebujących, prawdziwie ubogim umart; z ohwa-tą jednak z tego świata zeszedł, bo piękny przykład dobrego życia, i wdzięczną po sobie pamięć zostawił.

Dr. Ernest de Liro Lekarz Dystrykto-ny Żywiecki, rozporządzeniem C. K. na-dwornej Kancelaryi z d. 25. Marca r. b. mian-owany Lekarzem Cyrkulowym w Czerniow-cach.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Dziennik rozpraw umieścił następują-ce doniesienia z kraju tego, położwszy za-wstęp niniejsze uwagi: »O sprawie Ameryki Hiszpańskiej udzielono nam ważnych no-win. Jeżeli w całej obiętości stwierdzone bę-dą, wierzyć będziemy mogli także temu przez Anglię przybytemu doniesieniu, że stolica Kolumbii Santa Fe de Bogota uznata wład-zę Króla Ferdynanda. Zdarzenia, które naszym czytelnikom opowiemy, nie są wcale nie-podobne do prawdy; długie milczenie Angiel-skich i Amerykańskich Gazet o obrótach Ko-lumbijskiego wojska w Peru, kłeskę jego czy-ni do wiary podobną, a nagły napad na Qui-tos i prowincyje Venezuely leżące u pod-nóża Kordyliierów nie ma nic w sobie niepo-dobnego, gdy rozważymy, że lud zamieszka-ły te prowincyje nie wojowniczy i nie przy-chylny Konstytucyi republikańskiej. Wpraw-dzie ze strony Boliwara byłaby to wielka nie-

przezorność, że nie zastąpił swego odwrotu, ale Jenerał ten nie pierwszy to raz wystawił się na podobne nieszczęścia nie mając dosta-teczney siły do obsadzenia tak rozległych krain.

Oto są te naynowsze wiadomości: List z Cote-Fermy (Ameryki) pisany pod d. zgim Stycznia 1824.

»Po kłesce Jenerała Santa-Cruz, Boli-war wypłynął z Guayaquilli d. 5go Paździer-nika, i udał się do Truxillo (w Peru) obić główne dowództwo w tej wojnie. Miał z sobą około dwięć wojska, i w tymże samym celu ka-zał odplynąć załogę Panamy. Ze wszyst-kim liczył prawie 6000 wojowników, wraz z załogą wojska wysłaną przodem jeszcze w mie-sięcu Marca, i ze szczytkami tak zwanego wojska Limy.«

»Nowszy list pisany z samej Limy przez pewnego Angielskiego kupca donosi: o zajęciu stolicy przez wojsko Hiszpańskie i że Kapitan Prevost dowódzca fregaty Aurory zawarł z Wice-Królem la Serną Konwencyą pomyśl-ną dla Angielskiego handlu.«

»Jenerał Sucre mianował Margrabiego Torretagle Prezydentem Państwa, tego to samego, który przed rokiem od mieszkańców Limy był wypędzony. Naczelnik wojskowy Aquero sprzeciwiał się temu mianowaniu i stanął na czele wojska dla rozwiązania Kon-gresu. Podczas tych zamieszek korzystał na-czelnik rojalistów Angulo z odiazdu Boli-wara przewodniczącego bawiem wiernym Pacynom (mieszkańcom prowincyi de la Paz) szyb-kim obrotem zniósł bułce Kolumbianów pod sprawą Saloniego. Ostatni zmuszony został uchodzić d. 1. Listopada ku Popayon z eszczytkami swojego wojska, ale ponieważ nawet przed Popayonem pokazało się wojsko rojalistycz-ne, musiał cofnąć się aż do Neyvy, zosta-wiwszy prowincyją Quito na łaskę Angula, który opanowawszy ją ze swoimi Pacynami za-puścić się aż po Guayaquile i Cuenkę.«

»Trwoga opanowata reprezentantów Ko-lumbii zgromadzonych w Santa Fe. Żądali posiłków od Departamentów północnych, ale szczerpie tameczne wojsko nie chciało wyru-szać pod pozorem, iakoby mu nie zapłacono żoł-

du. W skutku tego musiano wstrzymać się na trzy miesiące z wypłatami, do których się obowiązano, nałożono nowe cła wstępne na północne porty, i zalecono kupców opłacać podatek tenże w gotowiznie i bez najmniejszej odwłoki. Nadto wymagano od Caraccas kontrybuocy 20,000 pistrzów dla zatamowania zbiegóstwa z wojska, przez które siły zbrojne Wenezueli spadły na 2,000 ludzi, liczą nawet załogi Puerto - Cabello, Maracaibo i Cumany. Wszystkie tak zwane wojenne okręty (jedna jest tylko brygantyna, a reszta handlowe okręty) wyprawiono do Puerto - Cabello i opatrzone je wszelkimi w zapasie będącymi materiałami; trzody odegnano na południe ku rzece Apure. Rozporządzenia te dają nam poznać zamiar Kongressu, że w przypadku napadu ze strony Europejczyków zamysła cofnąć się w dolinę Aranco.⁶

»Między Peruwiańskimi Władzami doszło nieporozumienie do najwyższego stopnia, którego skutkiem było zupełne prawie rozwiązanie wojska powstańców.«

(Dokończenie nastąpi.)

Brazylia i Portugalia.

Gazeta Lizbońska z d. 12go Marca udzieliła z Gazet Londyńskich (dawniej i w naszych Gazetach umieszczonego) wyjątku z nowej Brazyliańskiej Konstytucyi, ogłoszonej w Rio de Janeiro d. 11go Grudnia. Gazeta podając treść iey, mówi, że Konstytucya ta jest dowodem zasad panujących w Brazylji, a wyszydających prawa narodów, i że Cesarz Don Pedro znalazł się w położeniu przeszkadzającym mu wykonać to, co wyraził w swoim Manifestacie z d. 1go Sierpnia 1822: że Reprezentanci narodu ojca Jego Don Juao VI. ogłosili Królem tego pięknego kraju i t. d. i to także co w Manifestacie do sprzymierzonych Mocarstw wyrzekł pod d. 6tym Sierpnia: iż naród Brazyljski żądał od niego zwolnienia Konstytucyjnego i prawodawczego zgromadzenia, ponieważ dostojnego ojca Jego uważał za obranego z wolności i podległego nroieniom tularczy rokoszanów, rządzących w Stanach. »Teraz« mówi dalej Gazeta »kiedy już ustały obie przyczyny podane w Manifestacie, kiedy już nie ma stronictwa Stanów, a Król zupełną posiada wolność i naysłabiej żyje sobie złać dobrodziejstwa i błogosławienstwa na cały naród Monarchii Portugalskiej, a w szczególności na Brazyljczyków, zniknęły wszelkie pozory i tylko wiarołomność i ślepa duma mogą być zasadami rokoszanów, którzy rządzą Xiążęciem, podburzają naród fałszywemi przed-

stawieniami, a napuszeni olbrzymiami pomysłami o miejscowej wielkości kraju swego, umieją iż potrafią utrzymać się na tronie swojej olimerycznej niepodległości, niepostrzegając za mieziek, wynikających z nowego rzeczy porządku, który osmielili się zaprowadzić na miejsce dawnego tyle korzystnego dla spokojności i handlu.«

Hiszpania.

Kortezy Królestwa Nawarry rozpoczęły już posiedzenia swoje na mocy Królewskiego rozporządzenia upoważniającego prowincyją do zwolnienia Stanów, mających obradować nad potrzebami Państwa. Kortezy złożone są z trzech Stanów, że Stanu duchownego, szlacheckiego i mieyskiego. Reprezentanci dwóch pierwszych, co się tycze pewnych kościelnych godności i przywilejów niektórych rodzin są dożywotnymi gdy tymczasem Muniycpalność mianować będzie deputowanych z miast. Kortezy głosować będą podług godności Stanów, a nie osób poiedynnych. Wice-Król Nawarry zagai i zamknął posiedzenia w nieobecności Monarchy. Uchwały ich przyjął albo odrzucić może. Taką jest starożytna Konstytucya Nawarry.

Czytamy w Monitorze co następuje: »Załoga Francuzka Madrytu złożona z 5000 ludzi ma się udać na oba brzegi rzeki Tajo, gdzie tym sposobem zajmie stanowiska, że otoczy Aranjuez i rozciągnie się w stronie ku Toledo. Wojsko to składając niejako rodzaj obozu dało powód do różnych domysłów. Kto atoli cokolwiek tylko jest zawiadomiony, wie o tem dobrze, że w skutku okupacyjnego traktatu zawartego między Francyją i Hiszpanią, tak długo tylko miała stać Francuzka załoga w Madrycie, dopóki od Króla i jego rodziny jest zamieszany, których straż poruczono 5000 Francuzów będących pod bezpośrednim rozkazem Jenerała Hrabiego Bourmont. Chociaż wojsko Francuzkie rozłożone zostanie na obu brzegach rzeki Tajo, wypływa to jednak ze skutków okupacyjnego traktatu.

Gazeta Madrycka z d. 30. Marca zawiera wyrok Królewski przeznaczający dwie Junty do rozpoznania i obliczenia roszczeń podanych Hiszpańskich do Francyi (szczególnie względem wełny przez Francuzów r. 1808 w Bourgös zabraney) w skutek układu z d. 20go Lipca 1814, na mocy którego obowiązala się Francya za roszczenia wspomniane zapłacić 37 mill. franków. (Podobna Junta już przed rewolucyją mianowaną była, atoli pracy swojej nie ukończyła.)

Wielka Brytania i Irlandya.

Na posiedzeniu Izby Niższej d. 5go b.m. żądał Kanclerz Izby Skarbowej na ten rok Summy 150,000 ft. szt. celem przyozdobienia i naprawy Królewskiego zamku w Windsor. Kanclerz Izby Skarbowej twierdził, że Król Angielski nie tylko gorzej mieszka od innych Europejskich Monarchów, ale nawet mieszkalne Jego pokoje nie mają z sobą żadnego związku. Chcąc zamek Królewski i ogrody opasać murem, do czego każdy prywatny ma prawo, potrzeba nieodwrotnie zakupić domy i grunta leżące w Parku. Sir J. Yorke oświadczył, że nie sprzeciwia się zezwoleniu żądanej Summy, ubolewa jednak, iż tyle pieniędzy kosztować będzie naprawa zamku, który wszelako nie jest niczem więcej, jak tylko budową gotyczną złego smaku. — Izba przystała na żądaną Summę.

Goniec Angielski zapewnia, że zmarłej Xiężniczce Karolinie postawiony będzie pomnik w kaplicy St. Jerzego w Windsor, którego plan wkrótce Królowi przedłożony zostanie.

Podług doniesień z Demerary z d. 13. Lutego stan tej osady ciągle jest niepokojący. Krążą tam odezwy przybyłe z Anglii a zaciebiecające murzynów do powstania i wymordowania białych. Wojsko będące pod zarządem Gubernatora zbyt małe, ażeby mogło burzycieli spokojności utrzymać na wodzy.

Francya.

Słychać, że Kommissya Izby Deputowanych trudniąc się przyjrzeniem sprawy P. Benjamina Constant względem jego prawności wyborowej, miała dnia 13. Kwietnia zdać raport wspomnionéj Izbie.

PP. de Villele i Chateaubriand odebrali d. 8. Marca z rąk Hrabiego Artois dany im od Króla Hiszpańskiego order złotego runa w przytomności wszystkich Kawalerów tego orderu.

Podług rozkazu Ministra Woyny, Oficerowie Hiszpańscy będący we Francuzkiéj niewoli powrócić mają do Hiszpanii, wszelako nim staną na ziemi Hiszpańskiéj Rząd będzie na ich postępi miał surową baczność.

Dawnieysi właściciele plantacyi w St. Domingo, którzy utraciwszy je schronili się do Francyi, podali prośbę do Króla, uskarżając się na niesłuszną wyrządzoną im przez Konwencyę Narodową, że oswoodziła ich niewolników — murzynów. Kiedy nie będą mogli odsyskać dawniejszych swoich posiadłości,

proszą przynajmniej o sprawiedliwe i zupełne wynagrodzenie straty swojej.

Appellacyja przeciw żądanemu od Królewskiego Kommissarza de Rosiere wydaniu papierów zmarłego Xięcia Cambaceres miała być rozstrzyganą d. 2. Kwietnia w Sądzie Appellacyjnym, ale dla krótkości czasu odłożono ją na następne posiedzenie na d. 3. w. m. do kąd sprawa ta miała zostać *in statu quo*, a uchwała Trybunału pierwszej Instancyi nie mogła być wykonaną. D. 3. Kwietnia chciała trzecia Izba Sądu Appellacyjnego rozstrząsnąć znowu odwołanie się synowca Xięcia Cambaceres, w tem Prefekt Dep. Sekwany przywiódłszy wielu wyroków okazał, że sprawa ta należy do Władz Administracyjnych, nie zaś do cywilnych Trybunałów, na co Sąd wspomniany przystał mimo zarzutów ze strony Adwokata synowca Xięcia Cambaceres, P. Dupin.

Towarzystwo ku poprawie więzień będące we Francyi pod opieką Xięcia Angoulême, ogłosiło zdanie sprawy jednego ze swoich najbardziej wyszczególniających się Członków P. Barbe-Marbois. Francya podług niego liczy 14 domów poprawczych, iako większych zupełniéj urządzonych zakładów. Dowiadujemy się z przyłączonego wykazu, że we wszystkich więzieniach d. 1. Stycznia 1823 było we Francyi 41,307 osób, z tych 30,898 w różnych Departamentowych więzieniach, a 10408 było skazanych na dzwiganie kaidan.

Siostra Miłosierdzia Marta Biget umarła d. 29. Marca r. b. w Besançonie w 75tym roku swojego życia. Podczas rewolucyi i pod różnemi Rządami wyszczególniła się pielęgnowaniem i wsparciem nieszczęśliwych, więźniów, ranionych i chorych rozmaitych Narodów i była przedłożoną wszystkich pobożnych towarzystw Francyi tak zwanych dawniéj »Siostr Miłosierdzia.«

Niemcy.

Powszechnie Zgromadzenie Stanów Królestwa Hannowerskiego odroczone zostało dnia 30. Marca.

Królestwo Polskie.

D. 11. Marca w mieście Piątku na Ślączekim Seymiku Powiatu Zgierskiego pod łaską JW. Marc. Kossowskiego, Marszałka, wybrani na Radców Obywatelskich Assessorowie tegoż Seymiku JWW. Tomasz Byszewski były Poseł i Ignacy Starzyński, Dziedzic Ozorkowa, Kawaler orderu Ś. Stanisława. Sekretarzem Sey-

miku był W. Kaźmierz Dąbrowski, były Radca Powiatu Łęczyckiego.

Dnia 18. b. m. w Opatowie na takimże Seymiku pod łaską Marszałkowską JW. Antoniego Libiszowskiego, Radcami Obywatelskimi wybrani także Marszałek i JW. Stanisław Łubkowski. Assessorami byli JW. Józef Baron Horoch i Józef Reklewski, Sekretarzem W. Ignacy Humnicki.

Dnia 12. t. m. w Białym na Zgromadzeniu Politycznym Powiatów Białskiego i Łosickiego pod łaską JW. Józefa Giżyckiego, Professora, obrany Członkiem Rady Obywatelskiej JW. Jan Zarębski, Assessorami byli także obrany Radca i W. JX. Weyno, Wikaryusz, Sekretarzem W. Ad. Bartoszewicz, Professor.

Dnia tegoż w Augustowie na takimże zgromadzeniu pod łaską JW. Jakóba Klimuntowicza, Dziedzica Bęczkowa, także Marszałek obrany Radcą Obywatelsk. Assessorami byli WW. JX. Jan Dąbkowski, Proboszcz z Raczek i Burmistrz Augusta w Walery Monikowski, Sekretarzem Stan. Karkowski Professor.

D. 20. Marca w Płocku odbyło się Zgromadzenie Polityczne okręgu Płocko-Pułtuskiego pod łaską Marszałkowską JW. Tom. Chmielewskiego, Proboszcza Katedry Płockiej. Assessorami byli W. Ignacy Krzemniski, właściciel części na Wyszogrodzie i W. JX. Jakób Kudzborski, Kantor Katedry Płockiej. Wybrani zostali: Deputowanym na Sejm także Marszałek, a Radcą Obywatelskim W. Jakób Kraiewski, Patron Trybunału Płockiego, Dzie dzie dóbr Kudzborka.

W Hrubieszowie d. 18. Marca na Seymiku Szlacheckim pod łaską JW. Onufrego Malczowskiego, wybrani na Członków Rady Obywatelskiej także Marszałek i JW. Piotr Swidziński. Assessorami byli JW. Jan Raciborski Sędzia Pokoju i Mikołaj Wilczopolski Sędzia Hipo., a Sekretarzem Józef Łaniewski Sędzia Pokoju.

R o s s y i a.

Donoszą z Petersburga pod d. 26tym Marca n. st.: »Dnia 24go t. m. obchodzono 23cią rocznicę wstąpienia na Tron naszego najdroższego Monarchy uroczystym odśpiewaniem hymnu Ambrozego w Dworskiej kaplicy Cesarzkiego zimowego pałacu, w Kazańskim metropolitalnym kościele i we wszystkich publicznych i prywatnych zgromadzeniach; wieczorem oświetlono miasto. — Z Kijowa donoszą, że tam

i w pobliskich Guberniach żadney prawie tego roku nie było zimy, gdzie ciągle jeżdżono kółkami. Dniepr wedle miasta płynący kilka dni tylko lodem był okryty. Tegoroczne Kijowskie kontrakty mające wiele podobieństwa do jarmarków Lipcowych odbywających się w Niższym Nowgorodzie, tą razą zaczęły i skończyły się niezwyčajnie prędko. Dawniey wielu bardzo przybywało na nie z głębi Rosyi i z Królestwa Polskiego, ale tego roku było do nieporównania mniej. Opłaty zwykłe Skarbowi przy kontraktach przypadające wyniosły tylko 37,138 rubli papierami, a 23,845 rubli w srebrze.

W Petersburgu zawiązało się za nay wyższm zezwoleniem towarzystwo akcyonaryuszów pod nazwiskiem: »Rossyisko-południowo-zachodnia Kompaniia«, dla połączenia czarnego i Bałtyckiego morza za pomocą kanałów z Dniepru do Niemna. Dążnością tego towarzystwa jest wydoskonalenie wewnętrzney żeglwy po rzekach w te morza wpadających. Głównymi przedsiębiorcami są: Xiążę Gagaryn, Senator i Koniuszy Dworu Cesarzkiego; Rady Stanu: Pułowski i Karlewicz; Pułkownik Sacken i Marszałek szlachecki Miński, P. Siniewicz.

Za opłatą pewnego cła wolno jest przywozić z Królestwa Polskiego, oley do lamp, zielony wityriol i stróny muzyczne.

Zaledwie wierzyć można, jak prędko i wspaniale wzniosta się Moskwa ze swoich gruzów. Przed pożarem r. 1812 liczone w tém mieście domów 9,158, z tych przed czterema laty odbudowano już 8,000, do upiększeń w témże mieście poczynionych oprócz wielkiego ogrodu pod imieniem Alexandra, należy odznaczająca się budowla ćwiczeniem woyska przeznaczona, ozdobiona Jońskimi słupami, a która nawet podczas nayeższey zimy służy za schronienie dla żołnierzy. Ogromna sala tego gmachu iedynie na obroty woyskowe przeznaczona, uważana być może za naywiększą z istniejących dotąd. Ma bowiem 560 stóp długości, 168 szerokości, a 44 wysokości. Dwa tysiące piechoty, lub 1000 iazdy może w niej czynić obroty, stoli zwozajem jest, iż tylko batalion piechoty, albo szwadron iazdy odbywa ćwiczenia woyskowe.

Towarzystwo ekonomiczne założone pod panowaniem Katarzyny II. w r. 1765 obchodziło uroczyscie d. 3. Kwietnia rok 59ty swego założenia.